

ישראל עוד מהויה כוח בארץ הארץ. אין
אנו בודדים ואין אנו חלשים כפניהם. אין
חושבים בשעה שפל וגוררות.
בין נאומי יידיגו יש לציין את גאנץ
של לוולד טשורי בית הלורדים. הוא
تفس את הבעייה היהודית בראשיה העז-
קים. מחוץ לנитוח התנאים הממשיכים, תנאי
הגולה היהודית ותחאי היישוב היהודי בא-
רי, עלתה מדברינו המהאה בנגד היורדה
המוסרית של בריטניה ביחסם ליהודים. "לי
ולרבים אחרים במניגה זו הרי הספר ה'בן
הוא אחד מאבני-הציוון לאורך הדרכן, שבה
הביאה הממשלה של אותו זמן את הארץ
זהות לנקודת-השפלה של ההיסטוריה שלת.
היה היו חבע, ספרד, מינכן והספר הלבן".
בהגדרות קולעות אלו הגדר את ספר-המִ-
על. הגדרו בנקודת-השפלה להיסטוריה האנג-
ליית. את זכחו, זכות עמו וארצו, דרש
אנגלי נכבד זה. הוא אף הצליח להעניק
במשפטים תמציתים את נפש הציווות. את
נשפתה הפנימית. בהגדלה דקה הגדר את
הכיסופים הנצחיים של ישראל לארצנו. הרי
כך הוא אמר: "אומה היא נפש, נפש נצחית,
ובשעה ש גופם הפיסי פיזר והושליך לכל
פינות העולם נפשם המשיכה לחיות. נפשם
הוסיפה לחוש כי ביתה הוא בארץ אבורי-
תיים, שבה הביאו הנביים הגודלים את
הרות לשיא הגודל הראשון של האידיאליזם.
ונפש זו נשאה עיניה משך כל שנותה הפיזור
לאرض. נפש זו תמשיך לנצח קדרימה. ועליה
נו, בארץ זו, לדאוג שivotה מעון למשנו
לה".

כך יכול לדבר בעל שאר-רווח. גוי, שבלב-
מארים ניצוצות מהתנ"ך, והוא תפס את
חוון הציגות, שבמהותו אינו קשר דווקא
לימי ההווה, לשם מתן בית לפלייט-חרב,
אלא אף במצבים הטוביים ביותר, אין תח-
ליף לארץ ישראל, אליה נמשכת הנפש
היהודית מהפזרה הגופנית. כדי שיהודים
מחוגים מסויימים ילמדו את נשמת הציווות
מהlord האנגלי געל הנטה זהה...
ו... ר... ו...

וננו בעולם. לאחר ההודעה, שהיתה מהלוּיה בזיכרון הנפש, נשתקו אף תיידים גמועטים, ולא עוד, אלא אילו מהם עקרו לצד שכנה, ולפачע-פתחות העבירות את זוקחותם לשם הגנת ה"ערבים המסתננים", שאנו באים לגוזל את ארצם.

כלום תם קול האדם בעיר העולם? — ואממים ביסוד הטוב בבריאה. בקיום כסדים אף בין אמותה העולם, עמדו מול עמי השתקה האiomה, מול פני קולות הצז' וועים, שהתחילה להקטיר קתורת לפוליטיקה גמפיקירה עם לכליון, ושאלו את עצם: הפכו אמוניים מבני ארץ, השבועה האחרון האחרון ביא לנו אפתעת-ילטובה. שמענו נאומים מרצים לטובתנו בבית הלורדים. ראיינו איך עני הbatis המשפט באנגליה קיבלו גרוב מכריע את ההחלטה הארץ-ישראלית. ארציקת אוניברסיטה אף נרכחה וועידה ביגלאומית של גנדיים נוצרים למען ארץ ישראל. וסופר "דרכר" מואשינגטונ, שמוסר דין-זוחבון יהוועידה, רושם בשולי הדברים: "בעולם המערבי הכלול את אילופה ואת שני הקווים יינטיכם האמריקיקאנאים יש הרבה יותר אחד-ה-צד נוצרים לא רק ישראל ולעם היהודי יכפי שאנו מתרים לעצמנו. בשארן החדרשות בלתי הפסיק על מעשי רשותם כלפי הרים אלו. נוטים לשבח את העובדה הזו, בשעות-יאוש כאלה נראה לנו, כי אנו בודדים וגלומות".

תְּרוֹפָה אֲרַצִּישֶׁרֶלִית בְּמַחְסֵנִי אֲוֹשׂוֹויִבְּטְשִׁים,
תְּרוֹפָה פְּשׁוֹטָה, שְׁשִׁימּוֹשָׁה לְגֹוף הַחוֹלָה
פְּחֻוֶּת־עֲרֵךְ, הִיא שְׁרִיפָה אֶת הַנְּשָׁמוֹת. כַּמָּה
מַהְסִּמְלָה הַעֲמֹק יִשְׁכַּן בְּסִיפּוֹרָה הַפְּשׁוֹט הַזֶּה!
אִם קָצֶרֶת יִדּוֹ שֶׁל הַיִשּׁוּב לְהַצִּיל אָוֹתָבָן
מַכְלִיוֹן גּוֹפְנִי, הַרְיִ הַצִּיל רַבִּים מֵהֶם מִכְלִיּוֹן
רוֹחַנִי, הַצִּיל מַהְהוּם הַאֲבָזּוֹן אֲפִיְהּוֹן.
דִּים שְׁשִׁיפְתָּן נִשְׁמַתָּן קְדָמָה לְשְׁרִיפָתָן גּוֹפָם,
הַוָּא הִיה סִמְיַהְמָרְפָּא הַיְיחִיד כִּנְגֵד הַיְאֹשֵׁב
הַמְּכָלָה, «מִהְשְׁלָכָת הַאוֹמָה שְׁבָגִילָה נִשְׁאָר
וּרְעַ קּוֹדֶשׁ, וּרְעַ יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַקוֹדֶשׁ, וְהַ
חַיְלִים הָעָבָרִים מֵאָרֶץ יִשְׂרָאֵל הַיּוֹ חַיְלָוָה
הַשָּׁם». כֹּךְ הַרְגִּישׁוּ הַהְמֻנוֹת הַיְהוּדִים הַתִּ
גִּים בְּעַמְקַדְּהַבָּא.

חַמְשַׁ-שָׁשׁ שָׁנִים אָנוּ בּוֹלְעִים יּוֹמִים אֶת
בְּרִקִּי הַפּוֹרֻעָgoות בְּגֹולָה. נִדְמָה הִיה, שָׁאָחָתִ
רְיִ כָּל מַה שְׁשִׁמְעָנוּ-קְרָאָנוּ אֵין אָנוּ מַסּוּבִּ
לִים לְהַגִּיעַ ... הַחֲרָגָשָׁת עָזָומָה. וְלֹא
אָנָשִׁים בְּכָבוֹן כִּילְדִים. אָנָשִׁים הַרְכִּינוּ אֶת
דְּאָשִׁיהם וְהַתִּיפְחֹרְבָו בְּדָמָוֹת, כְּבָדוֹת, הַאֲמָהָוֹת
הַיִשְׂרָאֵלית הַטְּבוֹחָה, הַגְּשָׁרָפָת וְהַחִיה בְּתוֹךְ
נִתְחִיה, חִיה אֶת חִיה הַזּוֹכִים עַמְּדָה עַל הַבָּמָה
יִסְחָה בְּלִשׁוֹנָה הַטְּבָעִית, לְשׁוֹן הַגְּפַשׁ הַסּוֹרִ
גָּהָרָה רְחָמִים, אַהֲבָה, יְהוּדָה מִקּוֹרִית, עַל הַאֲכָבָן
וּרְמַצֵּד אֶחָד, וּעַל אַחִיה וְאַחֲיוֹתִיה בְּגָדְלוֹן
זָהָם — מִהָּצֵד הַשְׁנִי. הִיא פָּתָחָה אַשְׁגָּב וְהִ
צָצַנוּ מַאֲחֹורי הַפְּרָגָוד שְׁחָצָה בִּינֵינוֹ לְבִינֵּם.
צָעוֹתָה הַקְּדוֹשִׁים הַיְחָה: «הַזְּדִיעָו הַכּוֹלֶן!» —
לֹא כָּל אֶחָד מוֹכָשֵׁר לְהַזְּדִיעָה, בֵּין בְּגָעִימָה
הַמְּנָה וּבֵין בַּיְכוֹלָת לְבָטָא אֶת הַעִיקָּר; הִיא
שְׁיִיכְתָּב לְמִזְעָטִים שְׁבָמוּעָטִים שְׁנוּיגָשָׁת אֶל
הַקּוֹדֶשׁ בְּטָהָרָה וּמִבְּיעָה אֶת דְּבָרִיה בְּקָצֶב
יְבָטָעָם, בְּכָנוֹת וּבְהָאָרֶה יְהוּדִית-מִסּוֹרָתִית.
מִפְּיה אֲפִיְהָרָנוּ אֶת עַצְמָנוּ, אֶת הַיִשּׁוּב
הָעָבָרִי אֶת מָקוֹמוֹ בְּדָבְרֵי הַיְמִים הָאֱלֹהִים
הַקָּהָל עִם עַל דְּגָלֵינוּ בְּגָמָר דְּבָרִיה לְכָבוֹד
זָוָהָר הַגְּפָלָא שְׁקָרְנוּ מִבַּת יַעֲקֹב בְּמַחְנוֹתָ
גָּמוֹת, בֵּין הַשְּׁרִידִים וּבְעִמָּדָה בַּתְּלִיָּבִיב
אָמְרָה לְאָנְשֵׁי הַיִשּׁוּב: דָעוּ, מָה נִשְׁגַּבָּה
הִיא שְׁלִיחָוֹתָכֶם לְדוֹר וּלְדוֹרוֹת.

דִּידִים

בִּימֵי הַזְּדִיעָת-בּוֹזִין הַעִיקָּה בְּמִזְוֹז בְּדִיזּוֹן

בְּנֵי קָבֹות הַיִמְעָד

בת יעקב מספרת...

בַת יָעָקֹב מִסְפָּרָת..

ארמנית-חטיאטרון היה מלא עתקנים ואוד-
חים. על הבמה רחבות הידים יושבים רבנים
מנציגים בישוב ובצינור. ממשיעים גאו-
רים. מהסוג הרגיל. דבריהם עניינים, דרי-
ינטיות-שבונות מעשיים, דברי רגש ודברי
יעידוד. הנאספים מוחאים כף, וחוזרים להס-
יבל באולם הנאה, המבהיק, המשראה אוירה
זוכה. בקווים פשוטים והישרים, בנברשות-
חשנו של המעודנות, בכל חזרתו החגיגית.
והנה עולה על הבמה באתיישראל מעונה
אפולין. לא פעם אחד הופיע על במות
בינויים יהודים ויהודיות שבאו משם, והח-
ידזו אותנו בסיפוריהם, טיפורי-איימים מבית
המטבחים ובית השרפיה. לרוב הם היו
פארטיזאנים, מורדים, שהעלו על הבמה את
אויר התיאטרון המושלגים בפולין וליטה-
את הבדירות של הפארטיזאן היהודי אף
בין חבריו לנשך הנכרים. לרוב היו מספי-
רים את הנחזקים והנשרפים. אבל את ההער-
צה היו מוסרים לאחרים, למועטים שנשלטו
שスク ויצאו להילחם ברוצח, אף כי ידעו,
שהנערבה אבודה, — הפסיד לחוד וההערכה
חוּד. הרי הולכת ונוצרת סיפורות בעלת
גימה כיתית-מוגבלת, שמלفت את אופיים
זאמיתי של המאורעות, מעמידה בצל את
גילויות הקדושים, שלומי אמוני ישראל,
מבלייה רוק את מאות המורדים, והפאר-
זיאנים על מעלייהם השוניים.

בדמותה של פסיה שרשבסקי, בת יש-
יאל שומרת מצות, החזובה ממוקמי הי-
דות-התורנית בפולין, הופיע באולם הצל-
של עם המילيونיות הקדוש, אחד ממנוגו, שנגי-
ויה בקרונות-מוניות והשקווה שמניקיק במקום
זים, שעבורה את כל מחנות המות, ויצאה
זהירה ומוזקמת מהיסורים הגוראים. מפה
עמנו לא רק על אכזריות הגרמנים, ועל

קשייחות-הלב של העמים הדימוקרטיים, אלא
מפיה שמענו על הגבורה הגופשית העצומה
של המוגנות היהודים בשעה שעמדו על מפתן
התנוראים. משעים ושלוש נערות בית יעקב
שקידשו את שם לא היו יוצאות מהכל,
הערפדים רצו לגוזל את כבוד האש
העברית. רק ייחדות נשברו. הרוב המכרי ע-
נשאך חזק וטהורה. יתר על כן: נשים יהו-
דיות לא וויתרו על מאכל-יבשר. רעבה סיכ-
נו את חייהם, ושמרו על מצות השם.

זהו הפעם הראשונה שאחת מ밀יאוניות
הקדושים באה ממאידאן ומאורוינטשים,
באה וספרה בלשון עשרה ומקודית, בהרגי-
שה ישראלית عمוקה ובדעת פסוק — בלי
שzon למדנית זו דיברה פולין התורנית-החד-
סידית — על הלך-הנפש של היהודים שהל-
בו למות. כשם שהיו מונגים ליהרג על
טהרת הגוף והנפש, כך נתעמה אליהם אצלם עד
הדרגה העלונה האהבה לארץ ישראל. יהו-
דים הוגלו למחוזות המורה, הינו, להשי-
ירה — וההודעות היה עמהם, המושמי-
רים, שמעו, שתל אביב וחיפה הפקו עיי-
רpolit; היהודים ראו את מלאר המות בדי-
מוחו המחרידה ביותר, דמות-מטלת, שבאה
ומתניתה אותן, ולבם פעם לשлом היישוב.
ארץ ישראל העברית התנסה בעיניהם הגד-
ਊת במציאות המשית, כדי היטל
בם, הדמים והטומאה, ומפני כך התפללו
יהודים ימנים ויהודים שמאלים, התפללו
ממעמיקיהם: "באשר אברנו, אברנו, אבל
אלוקי הרחמים; חוס ורחם על היישוב".

על הבמה היא עמדה. דמות יהודית-אמ-
ית. קול מוכר כל-כך. קול אמא ואחות.
מבט מוכר כל-כך. כך הם הביטו מול פני
העולם וביקשו דהמים. וכך הביטו מול פני
השמים ותבעו צדק. וכך היו מביטים במבטיהם
אהבה לעבר. היישוב והתפללו לשומו.